

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Klimaat en Groene Groei,

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Kenmerk :IENW/BSK/2026/68344
Betreft :Gezamenlijke position paper NKP & TNE ten behoeve van ronde tafel
“Betaalbare energierekening”

Geachte mevrouw Zwinkels,

Graag ga ik in op de uitnodiging van uw commissie om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over een betaalbare energierekening voor huishoudens op 8 april a.s. Hieronder deel ik alvast mijn bijdrage aan dit gesprek.

Met het conflict in het Midden-Oosten staat de urgentie van betaalbare en voorspelbare energierekeningen wederom hoog op de agenda. Vorig jaar juni stuurde ik het kabinet het 5^e signalenrapport van het Nationaal Klimaat Platform (NKP), ditmaal over kwetsbare wijken in Nederland (“*Bestaanszekerheid in de buurt*”)¹. De aanbevelingen uit dit rapport zijn onverminderd relevant. Daarnaast ben ik als voorzitter van het stichtingsbestuur betrokken bij het Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE), dat in de afgelopen jaren drie maal steun heeft geboden aan mensen die de energierekening niet of nauwelijks konden betalen.

We weten al lang dat onze energievoorziening, die zwaar leunt op fossiele import van buiten de EU, mede daardoor kwetsbaar is voor conflicten. Ook na de Russische inval in Oekraïne in 2022 schoten met name de gasprijzen omhoog. De klap was het hardst in de bijna 200 kwetsbare wijken die Nederland telt. Vooral daar stonden mensen met beperkte financiële ruimte voor de vraag: ‘stoken of koken?’ De crisis maakte scherp het probleem van energiearmoede zichtbaar waar zo’n half miljoen huishoudens al langer mee kampen. En dat lot trof ook menig (MKB-) ondernemer en tal van maatschappelijke voorzieningen als amateursportverenigingen en buurthuizen.

Het kabinet trachtte met een omvangrijk pakket de toevoer van gas te borgen en energieprijzen te matigen. Tevens werd op initiatief van de energiebedrijven en maatschappelijke organisaties waaronder SchuldenlabNL, het Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) opgericht om, gesteund door het ministerie van SZW, huishoudens in energiearmoede te helpen. In het voorjaar van 2023 kwam het kabinet met een aanvullend klimaatpakket (besparing en verduurzaming).

Juist hier is nog een wereld te winnen door versnelling van de energietransitie te realiseren, zoals ook in 2024 aanbevolen door Mario Draghi; ook in het stembusakkoord in aanloop naar de landelijke verkiezingen vorig jaar bepleit door een maatschappelijke alliantie² en ondersteund door meerdere politieke partijen. Deze hoofdroute kan worden gecombineerd met zeer gerichte steun voor mensen die nu opnieuw de energierekening niet of nauwelijks kunnen betalen. Generieke compensatie is onnodig en bovendien kostbaar. Dat weegt extra zwaar gegeven de schaarste aan publieke middelen én het feit dat in het coalitieakkoord ditmaal geen extra

¹ [Bestaanszekerheid in buurten | Nationaal Klimaat Platform](#)

² [Maatschappelijke Alliantie | Nationaal Klimaat Platform](#)

middelen beschikbaar zijn gesteld voor besparings- en verduurzamingsmaatregelen waar juist mensen met beperkte financiële slagkracht of kleine ondernemers baat bij hebben.

Wat betreft gerichte steun laat het TNE zien hoe dat kan. Sinds 2023 ondersteunde de stichting in drie rondes duizenden huishoudens. Vorig jaar ontvingen 120.000 huishoudens via het TNE een tegemoetkoming van gemiddeld 78 euro per maand gedurende 6 maanden. Tot 200% van het sociaal minimum konden huishoudens met een hoge energierekening een beroep doen op het TNE. Zo komt de meeste steun terecht bij wie dat het meeste nodig heeft. Bij gelegenheid van de derde (laatste) ronde vorig jaar lieten veel mensen bovendien desgevraagd weten graag benaderd te worden om de hoge energierekening structureel aan te pakken. Zij gaven het TNE toestemming om hun gegevens te delen met de gemeentes waar zij wonen. Zo kan gericht energiearmoede worden aangepakt door een combinatie van financiële ondersteuning én structurele oplossing door besparing en verduurzaming (zoals advies, kleine maatregelen, witgoed vervangen, aanpak woning etc.).

De laatste ronde vorig jaar maakte ook duidelijk dat de nood hoog én structureel is. Toch zagen we ons genoodzaakt het loket na 1 week te sluiten door de grote hoeveelheid aanvragen, omdat de grens van het beschikbare budget was bereikt. Daarom ondersteunen wij van harte de komst van een publiek noodfonds zoals het kabinet heeft aangekondigd. De aanpak van energiearmoede verdient een structurele aanpak onder verantwoordelijkheid van het Rijk.

Het belang daarvan blijkt ook uit doorlopend onderzoek van TNO. In 2024 leefden ruim 510.000 Nederlandse huishoudens in energiearmoede³. Naar verwachting loopt dit op naar 640.000⁴, zonder de huidige prijsstijgingen meegerekend. Bijna een miljoen huishoudens is niet in staat om op eigen kracht hun woning te verduurzamen⁵. Eén op de twaalf kinderen in Nederland groeit op in energiearmoede. Dat heeft grote impact.

Een koud huis maakt kinderen ziek. Slechte luchtkwaliteit verergert astma en reuma⁶. Financiële stress ondermijnt concentratie en leerprestaties. De maatschappelijke rekening wordt uiteindelijk elders betaald: in de zorg, op school, in de schuldhulpverlening, in een samenleving die verder uit elkaar groeit. Energiearmoede maakt mensen afhankelijk en ondermijnt het vermogen om grip te houden op het eigen leven⁷.

Besparen en verduurzamen is de meest voor de hand liggende oplossing. Zorg dat mensen minder energie nodig hebben door hun woning te verbeteren. Een vergaande renovatie, inclusief warmtepomp, bespaart een huishouden in energiearmoede gemiddeld meer dan tweeduizend euro per jaar aan energie- en zorgkosten. Dat is geen subsidie maar een investering die zichzelf terugverdient.

Met diverse programma's en fondsen (zoals NPLV, NIP, CDOKE, SPUK Kansrijke Wijk, VHF) wordt op dit moment goed werk verricht in kwetsbare buurten en wijken. Deze aanpak verdient langjarige continuïteit, (ruimte voor) investeringen, bundelen van geldstromen en opschaling van deze programma's en fondsen. De signalen uit de praktijk zijn helder: zorg voor een wijkgerichte aanpak met een lange adem, ondersteund door slimme samenvoeging van geldstromen en programma's en voorkom versnippering. Zo kan ook lokale expertise worden opgebouwd en

³ TNO (2025) Energiearmoede in Nederland 2019-2023 [TNO-2025-R11172.pdf](#)

⁴ TNO (2025) [Scenario's energiearmoede 2025 bij stijgende energieprijzen](#)

⁵ TNO (2025) [Beleidsverkenning energiearmoede en de energietransitie](#)

⁶ TNO (2025) [Woningrenovaties verbeteren energiearmoede én gezondheid](#)

⁷ Bestaanszekerheid is niet gebaat bij huidig plak- en pleisterwerk, Arjan Vliegthart, ESB, 110 (4845), 219, 22 mei 2025.

behouden, en kunnen meters worden gemaakt. De SPUK Kansrijke Wijk laat zien dat ontschotting helpt.

De NPLV-aanpak verdient verbreding naar de 193 wijken waar de leefbaarheid structureel onder druk staat⁸. Woningbouwcorporaties hebben financiële ruimte nodig om te kunnen investeren in verduurzaming van de bestaande voorraad. Particuliere verhuurders dienen via normering geprikkeld te worden om hun woningen en bedrijfspanden met slechte labels aan te pakken. Collectieve warmtenetten zijn in kwetsbare wijken vaak de beste optie, maar hebben dan wel steun van het rijk nodig zoals ook bepleit door de Warmtealliantie⁹.

Subsidieregelingen voor burgers en ondernemers behoeven eenvoudig en dienen open te staan voor collectieve aanvragen. Juist in kwetsbare wijken biedt een gezamenlijke aanpak veel meer kansen dan individuele trajecten¹⁰. Een bijzondere route is 'verduurzaming op recept', waarbij zorgverzekeraars meefinancieren aan de verbetering van slechte woningen, omdat de gezondheidswinst is aangetoond¹¹ (een afname van 52% in dagelijkse reumamedicatie en 32% in astmamedicatie bij huishoudens die geholpen worden met verduurzaming. Een besparing van gemiddeld 70 euro per jaar op de betreffende medicatiekosten). De zorg heeft er belang bij, en kan daarom ook worden aangesproken op haar rol.¹²

Lokale energiehulp en opbouwwerk zijn tot slot geen zachte randvoorwaarden. Het zijn de verbindende schakels die maken dat wijken veerkrachtig worden en blijven¹³. Ze verdwijnen bij ad hoc financiering. Ze bloeien op bij continuïteit en nabijheid.

Nederland heeft bewezen dat het kan handelen in een crisis. Maar crisismangement is geen beleid. Elke euro die nu wordt geïnvesteerd in structurele verduurzaming van kwetsbare woningen, levert meer op dan vele euro's aan noodhulp later. Elke wijk waar programma's nu worden afgebroken omdat de financiering ophoudt, moet opnieuw worden opgebouwd, met hogere kosten, vertraging, en minder draagvlak.¹⁴

De infrastructuur bestaat. De methodiek werkt. De noodzaak is overduidelijk. Wat ontbreekt is de politieke keuze om energiearmoede te behandelen als het structurele probleem dat het is, en niet als iets wat we bij elke volgende crisis opnieuw ontdekken.

Met vriendelijke groet,

Kees Vendrik

Voorzitter Nationaal Klimaat Platform

Voorzitter bestuur Tijdelijk Noodfonds Energie

⁸ Atlas Research (2024) [Analyserapport-Leefbaarheid-onder-de-loep-2022.pdf](#)

⁹ [Warmte Alliantie | Nationaal Klimaat Platform](#)

¹⁰ NKP (2025) [Signalenrapport Verduurzaming kan leefbaarheid in honderden wijken verbeteren | Nationaal Klimaat Platform](#)

¹¹ TNO (2025) [Energiehulp extra waardevol voor huishoudens in energiearmoede](#)

¹² TNO (2025) [Woningrenovaties verbeteren energiearmoede én gezondheid](#)

¹³ TNO (2025) [Effect energiehulp | TNO](#)

¹⁴ NKP (2025) [Opbouwwerk noodzakelijk voor sociale energietransitie | Nationaal Klimaat Platform](#)